

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanju in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 18.

Sobota, 4. marca 1933.

Leto VIII.

Pred bitko v Nemčiji.

Važnost borbe dne 5. marca.

V Nemčiji se bodo vršile dne 5. marca t. l. državnozbornske volitve in volitve za pruski deželni zbor. Volilna borba je važna zlasti z ozirom na to, da pri sedanjih volitvah vrši ves svoj teror Hitler, ki so ga poklicali na krmilo gospodje iz gosposkega kluba, ki ga vodita dr. Schacht, baron Papen in Hindenburg sam. Gospodje konservativci, plemstvo, fevdalci in industriji žele, da se povrnejo v Nemčijo Hohenzollernci na prestol. O tem ni dvoma. V bivši cesarski rodbini je celo nastal oster spor, kdo naj postane nemški cesar. Viljemova žena se trudi iz častihlepnosti za bivšega cesarja, svojega moža. Žena prestolonaslednika je zaradi tega pretrgala vse zveze z Doornom.

Baron Papen in njegovi zavezniki tudi vedo, da Hindenburg tega ne bi mogel podpirati, zato naj bi odstopil, predsednik pa naj bi postal bivši prestolonaslednik. S tem bi se omogočil prehod iz republikanske države v monarhijo. Za to politiko je tudi znani nemški nacionalni minister Hugenberg, ki je med vsemi kapitalisti najbolj reakcionaren in najhujši sovražnik socialne politike.

Gospodje gosposkega kluba so pregovarjali tudi Hitlerja, da se izreče za to politiko, kar pa je Hitler odklonil v bojazni, da bi si s tem pri bodočih volitvah poslabšal položaj.

Hitlerjev teror v tej volilni borbi je strahovit. Zatira tisk, prepoveduje in razbija volilne shode in v zadnjem tednu je bilo okoli 600 opozicionalnih listov ustavljenih za tri dni. Predvsem je prizadeta agitacija socialistov, komunistov in tudi centrumu gospod Hitler ne prizanaša.

Nemčija dotlej še ni videla tako strastne in tako krvave volilne borbe. Zato je težko povedati že sedaj prognozo izida teh volitev. Nedvomno je, da je ogorčenje med prebivalstvom, zlasti med delavstvom, naraslo in da delavski opozicionalni stranki ne bosta nazadovale v krèpkem jedru. Na drugi strani pa je nemška buržuazija kajzer-ska in se bo v tej borbi morda precej konsolidirala, dočim utegne fašizem, ker je na oblasti, ohraniti svoje postojanke, ne pa napredovati, zakaj nastopanje fašizma je za civilizirano prebivalstvo odbijajoče divjaštvo.

Vsa znamenja kažejo, da volitve ne prinese odločitve. Hitler hoče vsekakor osvojiti vso politično oblast in uvesti diktaturo. In tu nastane vprašanje, kaj poredko bankirji, fevdalci, plemstvo in veleindustrija. Ali se ne bo morda Hitler prodal tem gospodom, kakor se je sedaj že taktično? Iz vsega njegovega obnašanja je sklepati, da je za take kupčije sposoben in je morda to že njegov program, ki ga pa v volilni borbi napol taji.

Nemška demokracija se nahaja v težkem položaju, ker ji tiči za vratom bogata reakcija, ki izrablja krizo, ki je je sama sokriva. Zato je povsem gotovo, da se prava borba prične šele po volitvah. Doba po volitvah bo doba borbe, ki utegne trajati še par let, vendar pa stopi po 5. marcu v akuten štadij.

Socialna demokracija je napela v volilni borbi vse sile, da doseže uspeh. Kljub vsem oviram, kljub te-

Nemški parlament v plamenu.

Kdo je požigalec? — Zločin nad simbolom demokracije so utegnili storiti le fašisti oziroma njih agenti provokaterji.

V petek zvečer je jela goreti nemška državna zbornica. Sejna dvorana je bila že v plamenu, ko so klicali gasilce. Hitlerjeva oblast je takoj obdolžila komuniste in socialne demokrate ter natančno vedela, kako je bil ogenj v državnem zboru pripravljen in zaneten. Vedela je, da je bil polit bencin, da so bile tapete polite s katranom in da so bile na raznih mestih nastavljene pripravljene bakle, ki so bolj zanesljivo zanetile požar.

V zadnjih prostorih so celo zasacili holandskega begunca Van de Lübbea, ki je požar priznal. Lübbe je 24letni človek, ki je bil izključen že pred dvema letoma iz komunistične stranke, trdi pa baje, da je bil v zvezi s socialisti in komunisti, kar je pa izmišljeno.

Policija je tudi takoj ugotovila, na kolikih mestih je bil požar podtaknjen (20 do 30 krajih). Tako je postal nemški parlament, simbol demokracije, žrtev plamenov.

Pogorel je ves srednji del s sejno dvorano in kupolo, kar znaša več milijonov škode. Gašenje je bilo mogoče samo lokalizirati po večurnem gašenju.

Na uničenju parlamentarizma pač nihče nima toliko interesa kakor fašisti. Zato je opravičen sum, da je zločin delo fašizma.

V parlamentu so gospodarji Hitlerjevci. In nihče ne bo mogel trditi, da bi bilo mogoče brez njih vednosti pripraviti vse obsežne priprave za požig, ne da bi bila policija opazila, kaj se pripravlja.

Se bolj pa potrjujejo to sumnjo nadaljnji koraki absolutistične vlade.

Fašistična strahovlada v Nemčiji.

Položaj v Nemčiji se zaostruje.

Nemške državnozbornske volitve se vrše v znamenju strašnega fašističnega terorja. Na Pruskem je vse levičarsko časopisje prepovedano. Na tisoče ljudi, socialnih demokratov in komunistov, je zaprtih. Bivšima socialnodemokratičnima ministröma v pruski deželni vladi Braunu in Severingu je vlada odvzela potne liste. Vodstvo socialnodemokratične stranke je poslalo vrhovnemu državnemu tožilstvu dopis, v katerem izjavlja, da stoji na razpolago v svrhu zaslišanja radi suma sodelovanja pri požigu parlamenta. Kakor znano, je vlada

obdolžila voditelje socialne demokracije, da so stali s požigalcem v stikih.

Kdo je požigalec nemškega parlamenta?

Holandska policijska oblastva izjavljajo, da je Van de Lybbe, domnevni požigalec nemškega parlamenta, znan antimarksist. Imenovani je bil pred več leti v vrstah holandske komunistične stranke, kjer pa so ga kmalu razkrinkali kot agent provokaterja. Od tega časa dalje je Van de Lybbe znan kot strasten zagovornik fašizma in antimarksist.

Kako kapitalisti zdravijo gospodarsko krizo.

Mandžurska železniška družba ima v neodvisni Mandžuriji velik železni rudnik. Pri tem rudniku sta naročili Nemčija in Holandska 1000 ton surovega železa za Nemčijo. Nadaljnja naročila slede. Japonko-mandžursko železo je izredno poceni, čeprav ga morajo prevažati 10.000 kilometrov daleč, ker je valuta japonskega jena padla in ker kitajsko in japonsko delavstvo dela ob

sramotno nizkih mezdah. To ravnanje nemškega oziroma evropskega kapitalizma je prav značilno. V Evropi, zlasti tudi v Nemčiji je dovolj železa, dovolj nezaposlenih delavcev, toda krizo hočejo še poostri — zaradi dobička. To velja za železo, ker ga rabijo zase. Na živila in življenske pomočke pa uvajajo carino in zaporo v tisoč primerih.

rorju je razvijala agitacijo z železno voljo taktno, dostojno, toda z energijo, ki jo zahteva čas. Socialna demokracija stoji na stališču, da borba proti reakciji ni borba enega dneva, marveč borba trajnejše dobe in trdno sklenjenih delavskih vrst. Zakaj, četudi reakcija doseza

navidezne uspehe s svojim kričanjem, nima pa trdnega hrbišča. Nima sklenjenih vrst, kakor delavstvo, ki ga družijo socialni in politični interesi.

Zato delavstvo ne obupava, ampak se pripravlja na daljšo borbo do kraja.

Tak je ustroj kapitalizma.

Neomejena oblast velekapitala v Zedinjenih državah ameriških.

(IGB) V februarski številki »American Federationist«, glasilu ameriške strokovne zveze, je objavil I. P. Frey, tajnik kovinarskega odseka v tej zvezi, izčrpen članek o neomejenem gospodstvu velekapitala v Zedinjenih državah. Izvajanja Freya so zbudila izredno pozornost in ves velekapital se je postavil v bran, da si ohrani »dobro ime«. Frey pa vzdržuje svoje trditve in je te svoje trditve nedavno dokazal na neki komisijski seji senata in navedel nekaj bank v New Yorku, ki dejansko gospodarijo nad vsem gospodarstvom in diktirajo politiko proti delavstvu. Takozvane Morganove banke imajo na podlagi svojih dogovorjenih zvez v šestih bankah v New Yorku 208 direktorskih mest in 104 v drugih bankah v svojih rokah, dalje 618 vodilnih mest v 569 mešanih družbah, 178 takih mest v 142 zavarovalnih družbah, 423 v 360 veleobratih industrije, 283 v 234 transportnih podjetjih in 315 v 266 javnih korporacijah. 24 newyorških bank ima 4090 direktorjev v drugih bankah in podjetjih vsega gospodarstva. Na podlagi teh interesnih zastopstev »gospodujejo« vsemu gospodarstvu kakor tudi določajo mezno politiko v celi deželi.

Iz tega je že menda nekoliko razvidno, da so hudobni »marksisti« glede ameriške gospodarske krize, češ, da so jo zakrivali, kar prav prostaško trdijo tudi po drugih deželah, popolnoma nedolžni!

Stoletna borba za delovni čas žene.

Za ženo je zakonita ureditev delovnega časa najvažnejša točka socialne politike. V večini držav je delovni čas delavk urejen danes v okviru splošne socialne politike. Borba za omejitve delovnega časa za žene traja že sto let. V Veliki Britaniji je bil leta 1844 s posebnim odlokom določen dnevni delovni čas za žene v tovarnah na 12 ur, ob sobotah na 9 ur. Poznejše izpremembe so določile delovni čas v tekstilnih tovarnah za žene na 11 ur, ob sobotah pa na 5 in pol ur. V Nemčiji je določila izprememba obrtnega reda leta 1891 delovni čas za žene na 11 ur in ob sobotah na 10 ur. Leta 1908 se je delovni čas iznova skrajšal na 10, oz. 8 ur. Zakon o delu iz l. 1918 je prinesel poenostavljen delovnega časa za moške in ženske delovne sile. V Franciji je bil l. 1848 določen delovni čas na 12 ur. Delovni čas za žene ni bil posebej urejen. Zakon meseca maja l. 1874 je šele omejil dnevni delovni čas za mladostne žene in otroke. Zakon meseca novembra l. 1892 je določil najvišjo mejo dnevnega in tedenskega delovnega časa za dekleta in žene med 16. in 18. letom največ 11, oziroma 60 za dekleta in žene nad 18 let največ 11, oziroma na 66 ur. Leta 1900 je bil delovni čas za žene znižan na 10 ur.

Ti izgledi naj zadostujejo, da pokažemo, da je mlado delavsko gibanje po vseh državah poizkušalo delovni čas žen urediti zakonito. Po vojni se trudi mednarodni urad dela, da uredi delovni čas žena. Izborna študija mednarodnega urada dela pod naslovom »Ureditev ženskega dela« je iz-

šla nedavno. Dogovor v Washingtonu leta 1919 je doslej 15 držav ratificiralo, in sicer brezpogojno Belgija, Bolgarija, Čile, Grčija, Indija, Litva, Luksemburška, Romunija, Španija in Čehoslovaška, pogojno pa Francija, Italija, Letška, Avstrija; razen tega je ratifikacija odobrena na Kubi, priporočena v Argentini, Braziliji, Nemčiji, Kolumbiji, Nizozemski, Paragvaju in Urugvaju. Najkrajši delovni čas za žene je določen v Novi Zelandiji in v Peruju s 45 urami na teden. Najdaljši delovni čas ima Japonska, ta imperialistična izkoriščevalna država, kjer tovarniški zakon iz leta 1923 določa za žene 11 urni delovnik z odpočitkom vred. Najdaljši delovni čas v enoslojnih tovarnah znaša 12 ur, v rudnikih pa 11 ur in se sme podaljšati na 12 ur. Tako je delovni čas žene po svetu različno urejen. Mednarodni urad dela se trudi, da delovni čas uredi z generalnim dogovorom, kar bi se smelo označevati kot največji uspeh, čim se posreči.

Strupeni plini in njihovi učinki.

Zadnje čase je očitno postalo aktualno vprašanje plinske vojne in pa vojne sploh. Predavanja o tej stvari se vrše v Ljubljani in v Mariboru. Zato bomo tudi mi k temu nekaj napisali. S temi plini se bo v bodoče ljudstvo pokončavalo:

1. **Acide cyanhydrique.** Učinek: pri najmanjši količini dolgo trajajoča nezavest, pri večji količini smrt.
2. **Bromure:** otrpnjenje živčnih središč.
3. **Chlorure in Lodure de Cyanogène:** otrpnjenje živčnih središč in končno smrt.
4. **Chlor:** Smrt z zadušenjem.
5. **Oxychlorure de carbone:** bruhanje do smrti.
6. **Palite in Surpalite:** ta plin poznamo šele po okusu, ki je podoben gnilemu listju, dokler ne izdihnemo.
7. **Phosgen:** je diskretna mešanica. Ima okus čokolade, precej časa lahko uživaš to sladkost, potem pa boš umrl.
8. **Chloroormiate de méthyle.**
9. **Chloropierine.**
10. **Cétones bromes:** imajo to lastnost, da nam v najkrajšem času osušijo naša pljuča. Potem je konec dihanja.
11. **Bromacétone:** prav prebrisan kombinacija. Naše oči se bodo začele neprestano solziti, potem se bodo naša pljuča skrčila, nato postanemo čisto brezčutni in slednjič imamo mir — za večno.
12. **Bromure de benzyle:** ta plin nam pusti življenje, oropa nam pa vid.

13. **Méthylétycétone:** Ta plin bo pa skrbel za to, da se bomo do smrti jokali. Višek solzinih plinov, ki se jih doslej rabi v »politiki«, je sedaj dosežen. Človek se bo predlastno smrtjo lahko razjokal. Doslej so se za njim jokali le drugi.

14. **Cyanure de diphenylarsine:** Učinek — smrt z zadušenjem.

15. **Diphenylan chloroarsine:** Mi bomo kihali in kihali, dokler ne bo tekla kri. Potem bomo pa še jokali in jokali, dokler ne bomo oslepel.

16. **Ethydichlorosine:** usta se nam bodo penila, mi bomo bruhalo in se obnašali kot da smo božjastni, dokler ne bo vsega konec.

17. **Dibromure d' ethylarsine:** je izredno usmiljen. Hitra smrt, skoro brez bolečin.

18. **Sulfure d' hetyle dichlore:** ima okus kot gorčiča. Vnel nam bo sluznice, povrh pa nas bo oslepel.

19. **Lewisite** se zadovoljuje s tem, da nas notranje in zunanje ožge. Je tudi konec.

20. **Oxyde de methyle dichloré:** nas bo najprej ohromel, potem oslepel, nato dobimo jetiko in slednjič — po izvršitvi tega skromnega uvida — bomo pa umrli.

Iz tega sedaj razvidimo, da je razen normalne smrti še nekaj možnosti, da se ljudi spravi na »oni svet«.

Ministri in poslanci vseh držav bi morali vse te pline poznati na pamet, pa bi bili morda trenutno bolj daleč od vojne, nego smo. Večina teh plinov je bila med svetovno vojno še nepoznana. Sedaj so pa kemiki hiteli, da skonkurirajo zvezo narodov in razorožitvene konference z novimi morilnimi sredstvi.

Dobro bi bilo vsekakor, da se plini preizkusijo najprej na onih činiteljih, ki smatrajo vojno za nadaljevanje politike.

Sijajno uspeli občni zbor Strokovne komisije v Mariboru.

Lep napredek svobodnih strokovnih organizacij.

Minulo nedeljo so se sestali v dvorani Delavske zbornice zaupniki svobodnih strokovnih organizacij k zasedanju plenuma strokovne komisije v Mariboru. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano, ter vseskozi silno zanimivo. Zlasti debata je pokazala, da se zaupniki popolnoma zavedajo težke in odgovorne naloge, ki jim je bila poverjena s strani članstva.

Zborovanje je vodil s. Dvoršak, zapisnikar pa je bil s. Čeh. Po prečitavanju zapisnika zadnjega občnega zbora strokovne komisije je imel predsednik s. Petejan lep govor, v katerem je v jasnih potezah orisal položaj delavstva in ogromno delo, ki ga vršijo svobodne strokovne organizacije tudi v teh za delavstvo tako težkih časih.

Uvodoma se je s. Petejan bavil z gospodarsko krizo in njenimi groznimi posledicami za delavski razred. Racionalizacija dela, napredek tehnike, na drugi strani pa ogromno znižanje kupne moči je rodilo brezposelnost, kar bo kmalu privedlo do tega, da bo na svetu stradalo 100 milijonov ljudi. Tudi v naši državi brezposelnost se vedno narašča, konzum pada, cene življenskih potrebščin pa se rapidno dvigajo. Po statistiki okrožnega urada za zavarovanje delavcev je samo v dravski banovini letos že 29.000 zavarovancev manj, v to število pa niso všteti rudarji, železničarji, poljski delavci itd.

Svobodne strokovne organizacije so vodile ves čas akcijo za skrajšanje delovnega časa in zahtevek, da se ne smejo znižati sedanje plače, ki pri

nas po večini itak ne dosegajo eksistenčnega minimuma. Ob vsaki priliki so strokovne organizacije zahtevale **obligatorično zavarovanje za slučaj brezposelnosti**, izvedbo starostnega zavarovanja itd. Mariborske strokovne organizacije so v minulem letu priredile strokovni teden, veliko število sestankov in shodov, sodelovale so tudi pri vseh za delavce važnih akcijah. Govornik je končno povdarjal važnost delavskega tiska in kulturnih organizacij, ki jim mora organizirano delavstvo posvečati čim večjo pozornost. Iz statističnega poročila je bilo razvidno, da je strokovni pokret v minulem letu kljub izrednim časom lepo napredoval in da se ne bo nikoli uresničila želja »žutih«, da bi uničili osovraženi marksizem. S. Petejan je žel za svoja izvajanja burno odobravanje.

Sledilo je poročilo blagajnika, na kar se je razvila debata, v katero so posegli številni sodruzi in ki je bila ves čas na višku. Sledile so volitve novega odbora, ki ga tvorijo po večini dosedanji odborniki, le s. Petejan na lastno željo, vsled preoblenosti, ni mogel sprejeti dosedanjega mesta.

Ko je bilo rešenih za strokovni pokret še več važnih vprašanj ter izrečena solidarnost delavstva s trgovskimi pomočniki v borbi proti podaljšanju delovnega časa, je predsednik zaključil to nadvse lepo uspelo zborovanje.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Doma in po svetu.

Kaj pa inteligenca. Nezaposelnost ne bide samo po delavcih; marveč se loteva prav močno tudi inteligenca. Kaj imenujemo inteligenca? Inteligenca imenujemo one sloje prebivalstva, ki so si s svojo šolsko izobrazbo pridobili sposobnost ali kvalifikacijo za tako ali tako službo. Tu sem spadajo učitelji, profesorji, pravniki, zdravniki, inženjerji in še cela vrsta poklicev. Danes je nadprodukcija teh slojev že velika. Mnogo usposobljenih inteligentov čaka leta in leta na službo in še ta se jim obeša na visoki klin s takimi in takimi predpogoji, ki niso v nobeni resni zvezi s poklicno spretnostjo. Inteligent se mora korumpirati, mora postati moj, naš, tako pravi znani Hitler v Nemčiji. To bi danes lahko uvidela že vsa inteligenca. Inteligenca se ni šolala zato, da se prodaja in korumpira, marveč le zato, da vrši pošteno svoj poklic v družbi in v prid družbe. Če se mora prodajati, je to moralna diskvalifikacija za inteligenca. Mnogo inteligenca je to že uvidelo in se pridružuje delavskemu gibanju. Le v delavskem gibanju si inteligenca v splošnem lahko ohrani svoj značaj in posveti namemu. Taka značajnost je sicer večkrat v zvezi s preganjanjem. Hitler na primer bo odpustil, če bo imel čas, vse nasprotniške uradnike. Toda to je le majhna kazen, če pomislimo, kako nujno bi potrebovala javna uprava več morale. Taki krivični borbi proti članom uprave, mora slediti nova doba boljše javne morale.

Rdeče kravate — nedopustne? Sresko načelstvo v Laškem je s kazenskim nalogom z dne 22. februarja t. l. št. 1442-1 kaznovalo več delavcev iz Trbovelj in Hrastnika, ker so nosili rdeče kravate, z denarnimi kaznimi oziroma z zaporom od 1—2 dni. Sresko načelstvo je mnenja, da so rdeče kravate izzivanje. Rdeče kravate so v Trbovljah že od nekdanje udomačene, zato so se obsojeni delavci pritožili proti kaznim.

Da je milijon malarikov v Jugoslaviji je ugotovil v svojem predavanju o malariji, ki se je vršilo pod okriljem Muzejskega društva v Ljubljani, primarij dr. Meršol. Dalje je navajal: Pri nas v Sloveniji je malaričen vsak tretji fant, ki pride od vojakov, in ob dejstvu, da je pri nas tudi mnogo krajev, kjer živi razširjevalec malarije, komar anofeles, predstavljajo ti fantje stalno nevarnost za vse ostalo prebivalstvo.

Katoliška cerkev ni več proti upepeljevanju mrličev? Doslej je katoliška cerkev običajno odklanjala udeležbo pri pogrebu mrličev, ki so se dali upepeljiti. Izjeme so doslej bile bolj redke. Pri nas je še ne-

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

19

Zdravnik je rekel:

»Maščoba — to je glavni vzrok vaše telesne neenakosti. Ali pa tudi obratno. Gibati se morate,« je rekel, »mogoče se vaša teža zmanjša.«

Moj prijatelj je torej začel z gibanjem. Hodil je, neprestano je hodil. Kakor da bi ga pravkar spustili z verige. Ves dan je hodil in proti večeru je bil tako po volčje lačen, da o kakšnem vzdrževanju ni bilo besede. Tudi spi sedaj izborno, tako da bi se človeka kar lotil obup. Z eno besedo, človek se je zopet zredil — in sicer v kratkem času — in sicer za več kot osem kilogramov. Tehta torej sedaj devet pudov.

Zdravnik je rekel:

»Ne,« je rekel, »hoja vam škoduje. Morate nehati. Pač pa bi pomagalo potovanje. Odpeljite se v kakšno zdravilišče.«

Moj prijatelj se je napotil v zdravilišče.

Tja v Esentuk ali kam drugam, ne vem. Z eno besedo, od tega je pričakoval zboljšanje.

Tudi jaz sem menil, da mu bo zdravilišče koristilo. Dve noči bo moral stati v vrsti pred okencem za prodajo vozniških kart. Prej pa si bo moral vse dokumente preskrbeti in tako bo — kakšna ugodnost — zgubil poldrugi pud.

V ostalem je to samoobsebi razumljivo. Tedaj bo lahko rekel: To je neposredni vpliv narave na človeški organizem.

4. Za kožo.

Nadaljevanje iz štev. 15 z dne 22. febr.

»Koza, pravim, Domna Pavlovna, ne more biti deležna takšne sreče... Kaj je to, koza? Gos... Koza ostané koza. Nič drugega ne more jesti kakor travo. Niti za kopejko nima višjih aspiracij. Če bi jo pustil na Nevskem prospektu, bi človeka osramotila... Ali človek, Domna Pavlovna, ima višje aspiracije... Na primer jaz. Takrat sem šel po Nevskem. Naenkrat sem zagledal bučo. Vstopim, sem mislil, da vprašam, koliko stanejo buče. In vstopim. In kljub temu sem se čutil kot človek. Ali kaj je koza, Domna Pavlovna? Vzemiva našo Maško, Domna Pavlovna, — popolna idiotka, da, idiotka, rečem. Človek lahko kožo pretepe in vendar ni pred zakonom odgovoren — nedolžen je kakor dojenček.

Domna Pavlovna se dvigne in sede v postelji.

»To je odvisno od koze,« je odgovorila. »So takšne, ki lahko rogovi človeka ubijejo.«

»In človek, Domna Pavlovna, jo zmlati s palico po kozji butici.«

»Koza lahko človeku ne da mleka, kakor ga zadnjič ni hotela dati brzojavniku.«

»Kako, brzojavniku?« se je ustrašil Zabježkin.

»Kaj se je sploh plazil k nji? In kako naj ne da mleka, če ima pa polno vime?«

»To je bedarica, Domna Pavlovna,« je rekel Zabježkin in jel tekati po sobi sem in tja.

»To bi bilo... Kaj bi bilo? Revolucija...« Tudi Domna Pavlovna je vstala.

»Kaj pa drugega je to?« je nadaljeval Zabježkin. »Seveda! In če enkrat živali proglase revolu-

cijo? Koze, na primer, ali krave? Kaj? Nekaj takega? Človek se pripravi, da podoji in ona — rogovi, s kopiti v trebuh... Tudi Maška bi lahko s kopiti... Naša Maška bi naprimer lahko ubila celo Ivana Našmudinoviča!«

»Bi se prav nič ne čudila.«

»In če se, Domna Pavlovna, to ne zgodi Ivanu Našmudinoviču, nego samemu narodnemu komisarju, sodrugu Njuškinu? Sodrugu Njuškin bi vstopil iz avta, Arsenij bi odprl vrata na stečaj — prosim, prosim, sodrugu Njuškin — in za vrati bi čakala skrita koza Maška. Sodrugu Njuškin bi vstopil in koza — naravnost v trebuh z rogovi iz same neumnosti...«

»Bi se prav nič ne čudila,« je ponovila Domna Pavlovna.

»To bi vendar ljudje skupaj drli. In sodrugu Njuškin bi se zelo razsrdil. »Čegava koza,« bi rekel, »me je pozdravila z rogovi?« In Ivan Našmudinovič bi mu lezel že v ievu nosnico. — »To je,« bi rekel, »Zabježkinova koza... In poleg tega,« bi rekel, »ima poleg svojega imena že pol dvanajstorične znakov.« Ah, Zabježkin,« bi rekel komisar, »treba ga je vsled zmanjšanja uradništva reducirati!«

»O kakšni kozi pa vedno neprestano brbraš?« je vprašala Domna Pavlovna. »Saj vendar ni tvoja koza.«

»Kako? Koza? Seveda je to vaša koza, Domna Pavlovna, in ne moja. Vendar celo pri civilni poroki, ko sem že v gotovem smislu vaš mož...«

(Dalje priljudnjic.)

davno objavil katoliški »Slovenec« cel članek proti upepeljevanju mrličev. Nenadoma pa se je izvršil v tem oziru preobrat. Te dni je namreč umrl v Slovenjgradcu premožen zdravnik dr. Ferdo Kunej, ki je bil član mariborskega društva za upepeljevanje mrličev »Ogenj« in ga je vsled tega po njegovih poslednjih volji društvo »Ogenj« dalo prepeljati iz Slovenjgradca z aytufurgonom v Gradec, kjer je bilo truplo predvčerajšnjim v tamošnjem novem krematoriju upepeljeno. Kljub temu pa je opravil pri pogrebu v Slovenjgradcu cerkvene obrede tamošnji dekan g. Cizek. Kakor nam poročajo iz Slovenjgradca, je pokojni dr. Kunej v testamentu izrecno odredil, da se mora njegovo truplo upepeljiti, a obenem je testamentiral velike vsote za reveže in tudi cerkve se je spomnil v testamentu. Ta cerkveni pogreb člana »Ognja« je velikanske principijske važnosti, ker bo v bodoče cerkveni težko odklonila cerkveni pogreb tudi pri drugih članih, četudi se ne bi spomnili v testamentu cerkve. Sedaj gotovo tudi cerkve ne bo več nastopala proti upepeljevanju mrličev. Tudi v Českoslovaški so že duhovniki katoliške cerkve spremljali mrliče do krematorija.

XVI. dražba krzna se vrši dne 27. marca 1933 na ljubljanskem velesejmu. To bo zadnja dražba v tekočem letu in je najavljenih že mnogo domačih in inozemskih kupcev. Dražba bo dosegla tem boljši uspeh, čim več blaga bo na razpolago. Vsakdo, ki ima kože še na razpolago, naj jih pošlje takoj ali najpozneje do 25. marca na naslov »Divja koža«, Ljubljana—velesejem.

Na Poljskem grozi izbruhnuti generalna stavka rudarjev, če lastniki rudnikov ne bodo preklicali odpovedi kolektivne pogodbe. Zveza poljskih kovinarjev je sklenila za slučaj, da bi rudarji stavkali, istotako stopiti v simpatijsko stavko.

Vsi marksistični časopisi so v Nemčiji prepovedani, in sicer komunistični za 4, socialnodemokratski pa za 2 tedna.

Vsi komunistični poslanci in prvaki, kakor tudi odličnejši socialni demokrati so aretirani. Aretirani so tudi vsi znamenitejši levičarsko usmerjeni kulturni delavci, kakor: dr. Hodan, Erich Müksam, Ludvig Renn, prof. Halle, Lehmann Russbült, Hans v. Zweekl, Bernhard Rubinstejn, K. von Ossietzky, W. Wittkowski, Walter Stöcker, Rudolf Bernstein, Egon Erwin Kisch in mnogo drugih uglednih pisateljev, znanstvenikov in socialnih teoretikov. Razpuščena je tudi »Liga za človeške pravice«.

Nacionalno-socialistična pomožna policija je nastopila službo, ki jo opravlja kar v svojih hakenkreuzlerskih bluzah.

V upravnem posloju »Vorwärts« je bila, kakor pri vseh drugih marksističnih prvaki, izvršena hišna preiskava in zaplenjen ves materijal.

Komunistično centralo, »Karl Liebknecht-Haus« v Berlinu, je zasedla policija in izgnala vse komuniste. Zaplenila je 125.000 komadov komunističnih letakov in brošur. V hiši je bilo odkritih baje mnogo tajnih podzemnih prostorov, hodnikov in skrivališč, z dobro skonstruirano alarmno aparaturom.

Inozemci so na Japonskem ogozjeni. Japonske policijske oblasti so izdale posebne instrukcije za zaščito na Japonskem bivajočih inozemcev, ker jim baje pretijo življenske nevarnosti od fanatičnih nacionalističnih elementov, ki strašno zamerijo Evropi, da ne priznava njihove imperijalistične politike. Na Japonskem biva približno 40.000 inozemcev.

Zedinjene države ameriške odobravajo zenevski sklep. Državni tajnik za zunanje zadeve Stimson je obvestil svet Društva narodov, da se Zedinjene države pridružujejo sklepu glede japonsko-kitajskega spora, ki ga je napravilo Društvo narodov, ker ga je nada, da se konflikt na ta način reši mirnim potom.

Bančna kriza v Ameriki. Po vsej Ameriki nastopa bančna kriza. Skoraj vse dežele Zedinjenih držav se bavijo z uvedbo moratorija za banke. Tako so se pokazale tudi v Ameriki neugodne posledice gospodarskega sistema. Najprej polomi, ustavitve dela, sedaj pa banke, ki so v dobri konjunkturi vse požrle, da danes same propadajo.

Grčar Viktor:

Pravljica o Velikem Mariboru.

(Nadaljevanje.)

Enotno vodstvo varstvene službe je danes pereča in nujna zadeva in ni samo v interesu mesta, temveč tudi države, da se to vprašanje enkrat enotno reši.

Vprašanje zdravstva je vprašanje zase. Občina Krčevina je pred leti napravila za svoj »nobel« del nekaj embrio kanal. Brez pomoči mestne občine to v občini ne bi šlo, ker Krčevina po svojem teritoriju sploh ne more spraviti kanala drugim, nego v hrib. Četudi pa je mestna občina dovolila priključitev tega embriokanala na svoje omrežje, je ta pomenil v zdravstvenem pogledu vendarle skozi leta in leta pravcat zdravstveni škandal.

O kaki enotnosti zdravstvene policije pa v občini ni mogoče govoriti. Taka v mestu namreč postoja, v okolici je pa v občini ni. Vse, kar store okoliške v zdravstvenem pogledu, je, da po svojih zdravstvenih občinah morajo proračunski prispevati za vzdrževanje okrožnih zdravnikov in babic. Ti zdravniki pa so v svojem poslovanju prav v enakem položaju, kakor n. pr. komande orožniških stanic, ki jim je poverjeno varstvo gotovega ozemlja, pa za to ne razpolagajo s potrebnim osebjem. Okrožnim zdravnikom prav gotovo ne manjka dobre volje za dobro in smoteno zdravstveno službo, a kaj, ko jim oni, ki so dolžni za to skrbeti, občine, ne dajo potrebnih sredstev.

Da radi tega trpi tudi mesto, je jasno. Mestna občina vodi po svojem fizikatu že od nekaj smoteno in dosledno borbo proti kužnim boleznim. V tem boju sodeluje vsa šola, dom in oblastva in skoraj je v mestu danes težko kako kužno bolezen prikriti. Tozadevna evidenca je popolna, vsa kužna ognjišča so postala tekom časa znana in uvedena koncentrirana borba proti njim. Vsega tega pa seveda ni v okolici, ki nas trajno zalaga z vedno novimi in svežimi kužnimi slučaji.

V tem pogledu je postal že takorekoč slaven pasji zapor v mestu. Ti

cucki sploh nikoli ne pridejo do tega, da bi užili malo svobode. Zakaj, ker so njihovi tovariši izven mesta sploh presvobodni, ne samo, da letajo, kakor hočejo, navadno se tudi vzdržujejo na »lastne stroške«. Posledice takega življenja so seve pogoste stekline, ki jo tak cucek prinese takoj pokazati v mesto.

Nevzdržno pa postaja sedanje stanje z ozirom na skrbstvene posle. Baš te dni je bil pri meni človek, ki mi je tožil svojo zadevo. Je mož, ki je dolga leta imel svojo službo v mestu, a stanovanje v okolici. Prilike pa so nanesele, da je izgubil svojo službo v mestu in kakor sto drugih padel v armado brezposelnih. Sedaj pa občina, kjer je toliko let trošil vse novce, ki jih je zaslužil v mestu, ni našla za potrebno, da bi možu pomagala do zaslužka ali do podpore. Obratno, te dni je bil tudi deložiran — občina, ki ji je bil dober, dokler je služil, ga je kratkomalo vrgla iz svoje srede, ko je prišel v potrebo. To je samo en slučaj, a tipičen dovolj.

Gravitacijsko območje mesta Maribor gre daleč na zven. Delavstvo ne hodi v mesto na delo samo iz bližnje mariborske okolice, ki bi prišla pri združitvi v poštev, temveč še od daleč delj — iz Razvanja in Bohovega, Hoč in Bistrice ter iz Ruš, pa iz Brezij in Dolgoš, Sv. Petra in daleč iz globin Slovenskih gor. Vse to pa ne uživa v svojih domovinskih krajih — v kolikor ni deležno blagodat socialnih varstvenih institucij, ki so povezane s podjetji — v socialnem pogledu prav nobenega varstva.

Mestna občina prispeva v veliki meri za Borzo dela. Ta skrb v veliki meri za občane okolice, ki ne prispevajo — razen v kolikor so posamezniki kot podjetniki ali delojemalci v to prisiljeni — nič. Mestna občina skrbi za svoje brezposelne, za ubožce in onemogle, ima svoje zaščitne ustanove, zavode za deco, za starce in onemogle vzdržuje javno in ubožno kuhinjo, česar vsega v okolici ni.

(Dalje prihodnjič.)

Ljubljana.

Otroški oder »Svobode« v Ljubljani bo uprizoril Oton Župančičevega »Cicibana« že četrtič v nedeljo, dne 5. marca t. l., ob 15. uri v dvorani Delavske zbornice. — Prijeten slučaj je nanesel, da baš ta dan koncertira v Ljubljani dopoldne trboveljski mladinski pevski zbor, ki ga pozna cela Jugoslavija pod imenom »trboveljski slavčki«, ki jih vodi učitelj Šuligoj. In »Svoboda« je povabila »trboveljske slavčke« na predstavo kot drage goste, da ljubljanski »cicibančki« »svobodaši« pozdravijo »trboveljske slavčke«, otroke

»ki so pa od tam doma, kjer se sonce ne smehlja...«

»Trboveljski slavčki« pa so povabili »cicibančke« na svoj koncert v »Union« in tako manifestirajo v nedeljo 5. t. m. delavski otroci za delavske otroke.

Pri pozdravu v Delavski zbornici bo sodelovala tudi delavska godba »Zarja«.

Vstopnice se že dobe in so zelo nizke cene. Po 8, 6 in 4 Din, stojšča pa po 1 Din.

Sodružice, sodrugji, pridite in pripeljite svoje otroke.

Trboveljski slavčki nas obiščejo. V nedeljo, 5. marca t. l., ob 11. uri dopoldne bo koncertiral v Ljubljani v uniojski dvorani trboveljski pevski zbor rudarskih otrok. Ta zbor se vzdržuje le iz dohodkov koncertov in je kljub veliki gospodarski krizi, ki jo posebno Trbovlje živo občutijo, dosegel tako umetniško višino petja, da so ga glasbeni krogi usporedili znamenitim inozemskim sličnim zborom. Vsi prijatelji delavskih žuljev naj posetijo to prireditev, ker delo teh otrok dela čast vsemu delavskemu življu!

Vse, kar rabite za pisarne, kurnište v trgovini Ljudske tiskarne d. d., Slomškov trg 6

Maribor.

To naj bi bil odgovor? V mariborskem »Večerniku« z dne 1. marca 1933 so »tovariši« objavili daljši članek pod naslovom »Odgovor Narodne strokovne zveze na napade v »Delavski Politiki«. Skušali smo, da bi iz tega članka posneli, kaj nam »tovariši« odgovarjajo, toda kljub vsem naporom tega nismo mogli ugotoviti. Članek je poln zavijanj in natolcevaj, le tega ne pove članek, kar je hotel navesti v odgovor »Delavski Politiki«. Očividno člankarja muči ogromno število obratnih zaupnikov, ki so bili izvoljeni na listah svobodnih strokovnih organizacij. Baje so ti zaupniki bili izvoljeni le z nezadovoljnim številom glasov, zato se tem bolj čudimo, če ta trditve člankarja drži, zakaj vendar niso »narodni« izvolili svojih zaupnikov — namesto marksističnih. Saj bi to vendar bilo prav lahko, ako je bila udeležba delavstva pri volitvah tako maloštevilna. Škoda, da »narodni« ne objavijo števila obratnih zaupnikov, ki so jih dosegli pri teh volitvah v Mariboru. Člankar govori dalje o nekem podtaknjem sodruhu. Bržčas, da so tega sodruha podtaknili »narodnim« — marksisti. Ne vemo sicer, kdo je ta podtaknjeni možak, ker se v vodstvu mariborskih »narodnih« tovarišev nahaja par bivših marksistov, ki so še nedavno prisegali na sedaj tako osovraženi internacionalizem. Mi nismo nikoli tajili, da bi bil na primer sedanji predsednik »narodnih« zagrizen agitator marksizma, nakar se bo še gotovo spominjal, zlasti iz dobe preobrata, ko je deloval v revirjih itd. Poznamo tudi v vrstah »narodnih« take, ki so svoječasno obletavali vse stranke — od marksistov do najhujših desnjarjev. Zato nam je pač težko ugotoviti, kdo da bi bil podtaknjeni sodruh pri »tovariših«. Kajpak so marksisti tudi krivi, da podjetniki mečejo nacionalno organizirane zaupnike na cesto. Le tega ne povedo »tovariši«, kje! Morda se to dogaja v delavnicah državnih železnic? Člankar pravi tudi, da »tovariši« upajo, da bo prišel čas, ko bodo lahko vsak teden polemizirali z osebami, ki so tam nekje na Ruški cesti. Škoda le, da se topogledno ne izrazijo bolj jasno. Smo namreč mnenja, da bolj ugodnega časa za »tovariše« bržčas nikoli ne bo kot je sedaj... Seveda, če kdo izmed »tovarišev« misli morda na kakšne intervencije, radi katerih so se nekateri izmed njih šele pred kratkim obračali na osebe na Ruški cesti, potem iz vsega tega ne bo kruha. Osebe na Ruški cesti tudi niso v stanu doseči, da bi posamezniki napredovali v službi, ako nimajo za to potrebne kvalifikacije.

Združenje trgovcev in podaljšanje delovnega časa. V dnevnem časopisju pojasnjuje

Občni zbor pevskega odseka »Svobode«

v Mariboru se je vršil dne 18. februarja t. l.

Uvodoma je pozdravil predsednik s. Tanc navzoče. Govoril je o pomenu delavske pesmi, o našem gibanju, zlasti poudarjal potrebo razredne zavesti in vzpodbujal člane k še večji vztrajnosti za dosego ciljev.

Tajnica s. Anica Zorec je podala podoben pregled o delovanju odseka, ki je bilo kljub mnogim težkočam še precej zadovoljivo. Lastnih prireditev ni bilo, pač pa je zbor nastopil pri raznih akademijah in prosvetnih večerih v okviru »Svobode«. Pod vodstvom učitelja g. Faganellija so vsi nastopi izredno dobro izpadli. Zeli smo le moralne uspehe, dočim je bil gmeten prav majhen.

Sledilo je nato blagajniško poročilo, ki žal ni bilo najbolj ugodno, kajti boriti se moramo za obstoj v času, ko prevladuje brezposelnost in marsikateri član tako malo zasluži, da plačuje komaj in komaj svojo članarino.

Po poročilu ostalih odbornikov se je izvolil nato novi odbor, ki sestoji iz tehle sodrugov in sodružic: preds. Gregorčič Karol, nam. Koren Emil, tajnica Zorec Anica, nam. tajnice Pernat Tomaž, blagajnik Vidovič Mirko, nam. Presl Lojzka, gospodar Kos Franc, nam. Gregorčič Fanči; odborniki: Gregorčič Štefka in Maver Anton, namestnik pevovodje Presl Štefan. Kontrola: Corko Anton in Čretnik Malči.

Končno se zahvali s. preds. za udeležbo ter zaključil občni zbor.

V odboru so zastopani v pretežni večini mladi sodrugji in sodružice. Morda bi to komu vzbujalo pomisleke; vendar se je treba zavedati, da je mladina naša bodočnost, temelj, ki mora biti trden. Mladina je oni faktor, ki bo vstvarjal poznejšo usodo našega razreda ter moramo s tem večjim zagotovilom reči, da je treba baš mladini pravega vpogleda v naše organizacije. Ona naj hodi pred nami po poti navzgor. Le tako bomo dosegli svoje cilje. Cim več jih bo, tem uspešnejše. Saj v Mariboru je še mnogo delavske mladine, ki ima tudi dar za petje, toda ne nahaja se še med nami. Zato vabijo pevci in pevke vse tiste, naj se nam pridružijo, naj sodelujejo z nami in se bore za boljšo bodočnost v naših vrstah!

»Združenje trgovcev« z ozirom na shod privatnih nameščencev glede podaljšanja delovnega časa, da bodo na glavni skupščini trgovcev sklepali le o preureditvi zapiranja in odpiranja trgovin, ki se mora baje prilagoditi fiktivnim potrebam trgovstva. Vmešavanje zveze privatnih nameščencev v to zadevo baje ni bilo potrebno. Čudno pri tem je le, da govori okrožnica, ki jo je razposlalo »Združenje trgovcev« svojim članom, popolnoma drugače. Sicer pa bi bilo najljubše gospodarstvo okrog gremija, če bi se zveza privatnih nameščencev nič ne vmešavala v njihove zadeve. To bo pa ostala le pobožna želja gremija.

En razred za štiri učence. Glasom poročila prosvetnega oddelka Dravske banovine banskemu svetu imamo v Mariboru v samostanu šolskih sester v prvem letniku ženskega učiteljskega letos štiri učence. — Ravno tako je tudi v prvem letniku državnega moškega učiteljskega zelo malo gojencev, menda niti 20. Čemu se potem pri današnji štednji, ko so po drugih zavodih šolski razredi strašno prenapolnjeni, ne združita ta dva prva letnika v obeh učiteljskih? Kdo plačuje ta luksuz? Nadalje so baje letos prvič prepovedali na samostanskem učiteljskem podučevati učiteljem, ki so usposobljene samo za meščanske šole. Čudno, da je ta prepoved prišla tako pozno. Predpisi so bili vendar že tudi gotovo prej takšni. Čemu se je torej dovoljeval poduk nekvalificiranim močem proti predpisom?

I. delavsko kolesarsko društvo v Mariboru sklicuje v nedeljo, dne 5. marca 1933 člansko zborovanje, ki se bo vršilo ob 9. uri dopoldne v društvenem lokalu »Zlati konj«. Ker je dnevni red važen, se naprošajo vsi člani, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo!

Mariborsko gledališče. V soboto, dne 4. t. m. ob 20. uri: »Faust«; premijera. — V nedeljo, ob 15. uri: »Svejke«; ob 20. uri: »Faust«.

8. redni letni občni zbor »Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru« se bo vršil v nedeljo, dne 5. marca t. l. ob pol 15. uri v dvorani hotela »Orel« (III. nadstr., vhod Slovenska ul.). — Službe prosti člani se prosijo, da se občnega zbora z družinskimi člani polnoštevilno in točno udeležijo.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Celje.

Za Marxovo proslavo, ki se bo vršila 18. marca v Narodnem domu, se vrše pri naši »Svobodi« velike priprave. Na sporedu bodo, kakor doznavamo, poleg predavanja s. prof. Tepljaja še razne muzikalne in pevске točke, nastopil bo tudi nanovo reorganizirani govorni zbor. Proslava obeta biti ena najlepših prireditev naše kulturne organizacije in vlada že sedaj med delavstvom zanjo že veliko zanimanje.

Hrastnik.

Predavanje o gospodarski in umski krizi se vrši v soboto, dne 4. marca t. l. ob 4. uri popoldne v dvorani Konzumnega društva rudarjev. Predaval bo s. dr. Tuma iz Ljubljane. Predavanje je vstopnine prosto.

Pevski koncert priredi pevski odsek »Svobode« I. v nedeljo, dne 5. marca ob 4. uri popoldne v dvorani Konzumnega društva rudarjev. Spored bo zelo lep in obširen. Ljubitelji petja vljudno vabljeni!

Zalog.

»Hlapec Jernej«. V nedeljo, dne 5. marca, uprizori tukajšnja podružnica kolektivno dramo »Hlapec Jernej«, ki jo je po Iv. Cankarjevi poeziji priredil s. Ferd. Delak in ki je prva slovenska drama, pri kateri nastopa govorni zbor. Sodrugi in sodružice, posetite to uprizoritev v polnem številu, saj je ta drama posebno za sedanjí čas ena izmed najboljših naše dramske literature in je povsod, kjerkoli je bila uprizorjena, zelo polno priznanje.

Jesenice.

Razprave o kolektivni pogodbi. Razprave o kolektivni pogodbi potekajo napredujejo. Več kakor 14 dni se že vrše pogajanja, po večkrat so bili obdelani in obravnavani že vsi obrati, boji za akordne postavke so hudi in zdaj se vrše predpogajanja za glavno razpravo, ki bo sledila v kratkem. Tovarne KID namen je, da pri akordnih postavkah zlasti zviša produkcijsko osnovo ter s tem indektno zniža mezde. Delavstvo pa ne bo dopustilo nikakih znižanj akordnih postavk, tudi z obitjem ne. Samo pri posameznih akordih v obratih, kjer je sprememba akorda res potrebna, se bo to izvršilo po potrebi. Uvedli pa se bodo akordi nanovo pri novo nameščenih strojih. Vprašanje 15 odst. poviška vseh mezd pa se bo obravnavalo pri glavni razpravi. Delavstvo je pripravljeno na vse in ima polno zaupanje tako v svoje zaupnike, kakor tudi v svojo udarno in obrambno silo.

Redna skupščina krajevne Bratovske skladnice na Jesenicah se vrši v nedeljo, dne 5. marca 1933 v srednji dvorani Delavskega doma na Savi, in sicer ob pol 10. uri dopoldne. Na dnevnem redu je med drugim poročilo o delu v preteklem letu, računski zaključek in volitev dveh članov nadzorstva. O delu Bratovske skladnice, kakor tudi o krajevni skupščini, bomo podrobneje še poročali.

Šoštanj.

»Svoboda« iz Zabukovce je minulo nedeljo gostovala v Saleški dolini z Delakovo dramatisacijo »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Popoldne je igrala v Rudarskem domu v Velenju, zvečer pa v Zadružnem domu v Šoštanju. Režijo je imel v rokah s. Sprajc Peter, kateremu je treba priznati, da je postavil na oder močan ansambel, ki je podal čisto z globokim doživljem. Nič pretiranega ni narejena ni bilo videti in slišati. Igralci so se zavedali, da ne prednašajo meščanske filistrske igre, vedeli so, da nastopajo kot glasniki borbenosti in kot oznanjevalci novega sveta, zgrajenega na svobodi in pravici. Jernej je igral s. Zupanc Edi, studenta s. Vipotnik Albin, gospodsko, gospodarja, župana, sodnika, jezičnega doktorja in župnika s. Sprajc Peter. Množica je zvesto držala Jernejem. Soglasje govorjenja je bilo na dolgi višini tudi razgibalo se je zelo, v kolikor ni oviral premali oder. — Drugačna je bila zadeva z dvoranom, ki je bila v Šoštanju sramotno slabo zasedena. Šoštanjskih hlapcev Jernejev ni bilo... Rajši so šli dru-

gam, tudi ni bilo takozvane inteligence, ki neprestano poudarja svojo socialno orientacijo in pravičnost, dasi dobro poznamo njeno socialnost in je nismo prav nič veselili. Pričakovali pa smo vendar od inteligence, da bo izpolnila vsaj najprimitivnejšo dolžnost s tem, da bo zasedla vsaj stole pred odrom. Zabukovčanom je lahko nedeljska predstava »Hlapec Jernej« v zadoščenje za njihov trud in delo, Šoštančanom je pa žalostno izpričevalo njihove mlačnosti in nezavednosti. Anko.

Ptuj.

13. občni zbor podružnice »Svobode« dne 25. februarja, katerega se je udeležilo članstvo skoro polnoštevilno, je bil dokaz, da se naše delavstvo v resnici giblje, odkar imamo lastne prostore. Da delujemo v duhu napredka in prave delavske kulture, nam pričajo referati sodrugov, katerih delo nam jamči za uspešen dvig našega pokreta. Govorilo se je tudi o pomenu delavskega tiska in priporočalo, da naj čita vsak »Delavsko Politiko« in naj si jo, kdor le more, naroči. — Obširneje v »Svobode«.

Mežica.

Tukajšnja podružnica »Svobode« bo imela v nedeljo, dne 5. marca 1933 svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom v prostorih nad Konzumnim društvom. Pričetek ob 2. uri popoldne. Po obnem zboru se vrši predavanje »V spomin 50 letnici Karla Marxa«, kar pa bomo objavili še s posebnimi letaki. Predavatelj je s. Teplj iz Maribora. Opozarjamo vse člane, da se udeležijo obnega zbora ter druge somišljenike, da pridejo na predavanje, katero se bo vršilo dve uri po obnem zboru, to je ob 4. uri popoldne. V slogi je moč!

Črna.

Dne 12. februarja se je vršil redni letni občni zbor naše podružnice Zveze delavskih žen in deklet.

Podpredsednica s. Julka Raušer nam je v kratkih besedah povedala, da je že skrajni čas, da tudi delavska žena prične misliti z lastnim razumom, da tudi ona dvigne svoj glas, ker je glas preproste delavke ravno toliko vreden kakor glas kapitalističnih mogotcev. Čas se je tako preobrnil in je danes tako resen, da ženi ne more zadostovati to, da si uredi domače gospodinjstvo in v njem z družino uživa svoj lep mir. Kriza, ki se je razpela po celem svetu, je prišla tudi v naše lonce in nam dela vsak dan skrbi, kaj bomo kuhale, če nam prinese mož samo po 200 dinarjev. Kako bomo nasitile naše družine, ki marsikje štejejo po pet do šest članov. Ta dejstva so pripeljala ženo na pot v organizacijo, ki je podlaga in sredstvo za doseg naših ciljev. Naš cilj je med drugim tudi ta, naj bo delavska žena enakopravna, da bo tudi ona v javnosti soodločala. Na žalost moramo priznati, da je mnogo žen, ki še v lastni hiši nima one svobode, ki bi jo morala imeti. Predvsem nam morajo naši sodrugi in možje priznati pravice svobode in enakopravnosti, da potem lahko delamo z roko v roki. Mož in žena morata delati skupno z vztrajno zavestjo, ker le na ta način lahko dosežemo ono družbo, v kateri ne bo razredov in razrednih bojev, v kateri bo človek res lahko človek.

Sodružice in sodruki, mnogo jih danes še stoji ob strani in se trkajo na prsi, jaz sem zaveden, jaz sem vašega prepričanja, toda ta zavednost ne koristi ne njemu in ne celokupnemu delavstvu, če dejansko ne pokaže, da je ono, za kar se smatra. Sodrugi, če hočemo sedeti pri polni skledi, jo moramo pomagati napolniti. Dvigniti moramo naš glas, da bo dosegel ta glas organiziranega proletarijata one izkoriščevalce, ki so povzročili celo svetovno krizo. Ne ustrašimo se, če nas strašilo s peklom, kajti, sodružice, naš pekel je naše delo in življenje so za nas više, nebesa nam obetajo tam, koder jih ne bomo potrebovali. Sodrružice, naša naloga je, da vzgajamo našo mladino v socialističnem duhu, ker le v

STROJEVODJE

in prvi pomočniki k strojem v papirnici se iščejo proti dobri plači in pogojih s tukajšnjim nastopom. V poštev pridejo le naši d. žavljeni. Ponudbe je nasloviti na »Zagrebačku dioničku tvornicu papira«, Zagreb 2, poštanski pretinac.

mladini je naša bodočnost. Kar se otrok nauči v svoji mladosti, za ono se pozneje zanima. Nam so vcepili klerikalizem v kri, zato je potrebno, da iztrebimo ta plevel iz nas, ker je potem bolje sposobni za boj proti izkoriščanju. Zato sodružice, na delo, prišel bo čas, ko nam bo naša članska izkaznica veljala za legitimacijo. Le po skupni poti skozi organizacijo pridemo do naše boljše bodočnosti. Živela zavednost delavskih žena in deklet!

Daljša debata sodrugov in sodružic se je zaključila s sledečim protestom:

Zbrano delavstvo protestira proti naraščajoči draginji, brezposelnosti in bedi. Če pogledamo po svetu — kavo in drug živež se vsiplje v morje, ribam ga privoščijo, ubogi pari pa se meče pesek v oči. Tudi izpregledali bomo in spoznali grehe spekulantov.

Po poročilu tajnice o delovanju podružnice v preteklem letu se je izvolil sledeči odbor: predsednica Repanšek Jerica, tajnica Novak Angela, blaginjičarka Ipovic Helena, namestnice: Raušer Julka, Repanšek Marija, Krainc Antonija; odbornice: Prevalnik Brigita, Stopar Doroteja, Srebotnik Ana, Knes Marija, Voglič Marija, Bloder Amalija II.

Ustanovil se je tudi odsek »Detoljub«, ki bo nudil otrokom naših članic pouk in zabavo v prostih urah.

Guštanj.

Predavanje, ki je nas zanimalo, g. župnika pa od sile razburilo. Podružnica »Svobode« je priredila dne 11. februarja skopitno predavanje o »Postanku in razvoju človeštva«. Predaval je s. Teplj, kateremu so poslušalci pazno sledili in so predavatelja za poljubno in obširno razlago nagradili z aplavzom. Udeležba je bila za začetek povoljna in bili smo vsi prav zadovoljni. Le tukaj, g. župnik se je v nedeljo, dne 19. febr., silno razburjal na prižnici, rotil je oblastva, da naj kaj takega ne dovoljuje, pravil je, da je to nesramnost in pohujšanje poslušalo lepo število mladih in starih obeh spolov in je obenem sporočil, da mislimo napraviti še več takih predavanj. Gotovo smo napravili napako, ker ni smo povabili njega za predavatelja, da bi nam nasikal, kako je bog delal prvga človeka iz ilovice in kako mu je vdihnil dušo. Toda to že vemo iz ljudske šole, sedaj pa, ko smo že odrasli, želimo vodeti še kaj drugega. Res je, da se delavci damo še vedno precej mirno striči pri delu, a dušev-

no pa si le ne damo več delati predpisov, to si naj g. župnik zapomni, če že tega ne ve! Končno pa smo mu za ta njegov izbruh in protest hvaležni, ker je z njim opozoril vsa javnost na nas. Saj doslej še marsikdo ni vedel, da živimo tako, da je nastalo resno zanimanje za naš in našo podružnico. Pravijo, da brez božje volje niti las z glave ne pade, torej je božja volja tudi v tem, da moramo ravno mi nositi luč v to milijonsko tisočletno temo.

Dramska uprizoritev. Dne 19. febr. so naši diletantje vprizorili igro v 4 dejanjih »Spoštuj starost«, katero je spisal s. Petek, peskar v jeklarni. Čisti dobiček je bil namenjen za naš mladi tamburaški zbor, ki je doslej bil v veliki finančni stiski. Igro je zrežiral tukajški pleškarski mojster Satter Joško, kateri je dano mu nalogo imenitno izvršil. Scena igre je vzeta iz kmečkega življenja in je živ opomin za mladiho sploh. Neko kmečko dekle, edina hči bogatega kmeta, študira v mestu. Ko je na dopustu, se pripeti, da prižene domači pastir v hišo starega berača, ki zaprosi gospodično, če bi smel v hišo prenočiti, a ona ga gladko odkloni in opusje ter požene iz hiše. Berač najde gostoljubno streho pri revnih ljudeh. Gospodična, ki ga sprejme, mu razloži, da se morajo reveži podpirati samí med seboj. Ko hoče oče ošabno hčer preprostiti, da bi ostala doma in pomagala svoji bolni materi, se hči izgovarja, da ona ni za med kmetavzarje. Oče se razsrdi in jo požene od hiše. Po dolgih letih je kmetijska propadla in je bila na dražbi prodana. Bivšemu pastirju te kmetije se posreči kupiti jo, narkar si vzame za ženo brhko toda revno sosedovo dekle. Ta pastir postane vzoren gospodar vse fare in župan občine. Po 25 letih županovanja se pripeti, da pride k njemu po izgonu ženska, v čisto zapuščenem stanju na oskrbo občine. Župan ugotovi iz listin, da je to tista gospodična te kmetije, ki je pastirja (sedanjsga župana in posestnika njenega doma) spodila, ker je prignal berača na prenočišče. Pastir jo spomni na njeno prošlost, ali jo v kljub temu gostoljubno sprejme. Igralci so dobro rešili svojo nalogo. Njih nastop je žel splošno priznanje med gledalci, katerih je bilo toliko, da Guštanj že dolgo ne pomeni take udeležbe. Med odmori je pa igral naš mladi tamburaški zbor, ki je žel tudi mnogo priznanja in pohvale. Avtorju drame in nje režiserju ter igralcem izreka odbor »Svobode« najiskrenejšo zahvalo za njih požrtvovalnost za dobrobit naših tamburav. Tem zadnjim pa kličemo: le tako naprej, ostanite zvesti člani delavske kulture! Družnost!

Znižujemo cene

**OBLEKE
ZA OTROKE
CENEJŠE**

Poprej Din 120

Poprej „ 140

Poprej „ 150

sedaj Din 70

sedaj „ 90

sedaj „ 110

Omogočamo starišem, da svoje otroke dobro oblečejo po neverjetno ugodnih pogojih, kar je sedaj važnejše kot kedaj poprej.

**OBIŠČITE NAŠO PRODAJALNO
TIVAR OBLEKE**

Delavsko-kmečka hranilnica in posojilnica za Mežiško dolino
r. z. z. o. z. v Prevaljah, vabi na svoj

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

ki se vrši v nedeljo, dne 19. marca 1933 ob 9. uri dopoldne v prostorih Zadružnega doma v Prevaljah s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Predložitev računskega zaključka za leto 1932.
4. Poročilo nadzorstva in sklepanje o odvezi načelstva.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Čitanje revizijskega poročila.
7. Razni predlogi in slučajnosti.

Prevalje, dne 3. marca 1933.

Nadzorstvo.

Načelstvo.